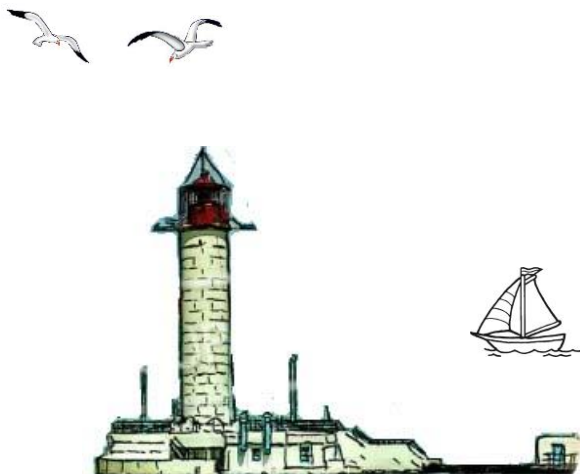


МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ДП УКРАЇНСЬКИЙ НДІ МЕДИЦИНИ ТРАНСПОРТУ  
МОЗ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ УКРАЇНИ  
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МЕДИЧНОЇ НАУКИ

## БЮЛЕТЕНЬ ХХІ ЧИТАНЬ ІМ. В. В. ПІДВИСОЦЬКОГО

18 – 19 травня 2023 року



ОДЕСА 2023

ББК 52. 52 Я 431

УДК 929 Підвисоцький В. В. : 61

***Організатори – засновники конференції:***

Міністерство охорони здоров'я України  
ДП Український НДІ медицини транспорту МОЗ України  
Одеський національний медичний університет  
Наукове товариство патофізіологов України  
Українська асоціація медичної науки

***Головний редактор***

**Гоженко А. І.**

***Редакційна колегія***

**Бадюк Н. С.**

**Вастьянов Р. С.**

**Єфременко Н. І.**

**Котюжинська С. Г.**

**Насібуллін Б. А.**

**Савицький І. В.**

***Адреса редакції:***

вул. Канатна 92, 65039, м.Одеса, Україна

e-mail: [badiuk\\_ns@ukr.net](mailto:badiuk_ns@ukr.net)

XXII–і читання В. В. Підвисоцького: Бюлетень матеріалів наукової конференції (18-19 травня 2023 року). – Одеса: УкрНДІ медицини транспорту, 2023. – 179 с.

© УкрНДІ медицини транспорту



**ПДВИСОЦЬКИЙ  
ВОЛОДИМИР ВАЛЕРІАНОВИЧ**

24.05.1857 - 22.01.1913

Засновник і декан медичного факультету,  
Завідуючий кафедрою загальної патології  
Імператорського Новоросійського університету  
в місті Одесі  
1900-1905

## **Вельмишановні колеги!**



Ми з Вами разом продовжуємо традицію проведення читань присвячених В. В. Підвисоцькому. Це вже ХХІІ читання, присвячені одному з засновників патофізіології в Україні. Впевнений, що ця традиція буде спарияти розвитку патофізіології.

Впевнений, що широкий загал науковців-медиків буде продовжувати справу нашого видатного земляка, спрямованого на розвиток як патофізіології так і взагалі теоретичної медицини, а це є наріжним каменем практичної медицини.

Президент наукового товариства  
патофізіологів України, проф.

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, flowing letters that appear to read 'A. I. Gojenko'.

А. І. Гоженко

**Л. О. ТАРАСЕВИЧ – ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ  
ДІЯЧ, ОРГАНІЗАТОР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я  
(до 155-річчя від дня народження)**

**L. O. TARASEVICH – SCIENTIST, EDUCATOR, PUBLIC  
ACTIVIST, ORGANIZER OF HEALTH PROTECTION  
(to the 155th anniversary of birth)**

**Вастьянов Р. С., Гуркалова І. П., Кузьменко І. А.**

*Одеський національний медичний університет*



Лев Олександрович Тарасевич був видатним діячем медичної науки, який жив і працював як вчений у важкий час революційних зрушень у країні розрухи, епідемій, голоду та холоду. Маючи гарячий інтерес до наукової істини, знань, постійно розширюючи свій кругозір, він зумів отримати від своїх видатних вчителів - Л. Пастера, І. Мечникова, В. Підвисоцького – таку манеру шукання істини та ставлення до наукової роботи, кінцевою метою якої є користь людству, розуміючи,

що наука покликана полегшити життя та пом'якшити його страждання, навіть у випадку необхідності самопожертви заради блага та щастя інших. Він належав до гуманного типу вчених, який увесь час прислухався до життя, гостро відчував людське горе і постійно поспішав додати свої знання, свої відкриття, свою працю до полегшення тяжкості життя, забезпечення людського добробуту та щастя, у тому числі для своїх близьких.

Л.О.Тарасевич народився 15 лютого 1868 року у м. Тирасполь Бессарабської губернії (Молдова) у сім'ї державного чиновника. Коли йому було 14 років, його батько помер, і сім'я жила на скромну пенсію вдови чиновника. Середню освіту Лев Тарасевич здобув, закінчивши Кишинівську гімназію із золотою медаллю. У 1896 році родина Тарасевичів переїжджає до Одеси. У

цей період, з моменту заснування (1794 р.), Одеса вже була багатонаціональним містом, міжнародним торговельним портом та великим культурним центром, у якому на базі Рішельєвського ліцею у 1865 році відкривається Одеський університет. У 1886 році Лев Тарасович вступає на природниче відділення фізико-математичного факультету Одеського університету, в якому він слухав лекцій таких видатних учених як Сеченов, Мечников, Ковалевський. У 1891 році відразу після закінчення Одеського університету він вступає до Військово-медичної академії, а потім, у зв'язку з одруженням та переїздом до Франції, продовжує своє навчання на медичному факультеті міста Парижа.

80-90 роки XIX століття характеризуються бурхливим розвитком медичної мікробіології та її науковим обґрунтуванням, центром якого стає Пастерівський інститут, заснований у 1885 році. Велике місце у науковій діяльності інституту займали теоретичні дослідження, які проводилися безпосередньо під керівництвом І. Мечникова. В останні роки перебування в Паризькому університеті Тарасевич починає працювати в лабораторіях цього чудового інституту та вивчає імунітет. Робота у лабораторії Мечникова була першим кроком у формуванні Тарасевича як вченого бактеріолога – імунолога. І перша його робота була присвячена вивченню заразливості третинного сифілісу, виконана ним під керівництвом І. Мечникова. У цій же лабораторії Тарасевич знайомиться з професором В.В. Підвисоцьким, який нерідко там бував.

У 1897 р. родина Тарасевича повертається на Батьківщину, і після всіх формальностей підтвердження диплома лікаря, у 1899 р. Льва Олександровича обирають на кафедру загальної патології Київського університету. Пізніше, на засіданні вченої ради медичного факультету Одеського університету, Тарасевич успішно захищає докторську дисертацію на тему «До вчення про гемолізину», що підтверджує вчення про фагоцитоз Мечникова. Великий вітчизняний патофізіолог Сиротинін згодом напише (1953 р.): «Дослідження Л.О. Тарасевича досі є класичною роботою в галузі імунології». Не маючи ще ступеня доктора медицини, у листопаді 1901 року Тарасевич одногосно був обраний на посаду прозектора кафедри загальної патології Одеського медичного факультету, яку очолював професор Підвисоцький.

Разом з тим, загальне революційне піднесення, загальне прагнення до зміни існуючого в країні порядку, не могло не торкнутися й родини Тарасевичів. 5 квітня 1905 року Лев Олександрович виступає в Одесі з доповіддю на Пирогівському

з'їзді лікарів щодо боротьби з холерою. Його яскравий виступ на засіданні медичного товариства мав не лише громадський гучний успіх. Він привернув увагу Одеської прокуратури, яка у донесенні міністру освіти країни характеризувала його виступ як антиурядовий. Пізніше Тарасевич буде обраний головою опозиційної до уряду Спілки молодих викладачів, де він користувався любов'ю та повагою серед студентів та прогресивно налаштованих професорів та викладачів. Але у травні 1905 року його усунуть з цієї посади і позбавлять звання приват-доцента. У 1908 році його відновлять у званні приват-доцента, і цього ж року він поїде з Одеси. У 1909 році він обирається членом правління Пирогівського товариства та членом редколегії журналу «Громадський лікар». У 1913 році його запрошено на святкування 25-річчя Пастерівського інституту І. Мечникова в Парижі.

У роки Першої світової війни він активно займається питаннями боротьби із заразними хворобами в умовах воєнного часу, організацією запобіжних щеплень проти кишкових інфекцій в армії, створенням станцій контролю сироваток та вакцин. У липні 1917 року він призначається головним військово-санітарним інспектором армії, а в 1918 році приймає пропозицію очолити Наукову медичну раду (НМР) Народного комісаріату охорони здоров'я, яка стає загальноновизнаним центром організації та управління медичної науки в молодій республіці. Тоді як голова НМР він створює мережу науково-дослідницьких інститутів. Своєю самовідданою працею, широкою ерудицією та знаннями він заслужував на визнання та користувався авторитетом серед зарубіжних учених, неодноразово виїжджав за кордон та брав активну участь у відновленні міжнародних науково-медичних зв'язків нової країни. У 1923 році під час доповіді, на зустрічі із західноєвропейськими вченими, він заявить, що «лікарська думка наша живе, ось вам її робота, ось вам її досягнення». У 1924 році публікуються спільні видання, в тому числі перший номер «Російсько-німецького журналу». Цього ж року видається двома мовами праця «Новини французької медицини та біології», організується та проводиться з'їзд бактеріологів, епідеміологів та санітарних лікарів.

У цей період Тарасевич працює на межі своїх фізичних та духовних сил, які поступово виснажувалися. Одночасно, одне за одним на нього обрушуються нещастя в сім'ї – вмирає брат, а пізніше – палко кохана дружина. Хоча наукова та громадська діяльність в цей час не припинялися, короткі відпочинки стали

необхідністю. І в червні 1927 року за розпорядженням М.О. Семашко, Тарасевич був направлений до Дрезденського санаторію-пансіонату. Однак стан його здоров'я погіршувався і в червні 1927 року він помер.

Кульмінацією громадської діяльності Тарасевича було його останнє відвідування Одеси у 1926 році до X з'їзду бактеріологів, епідеміологів та санітарних лікарів, де його добре знали та пам'ятали як одного з улюблених учнів Мечникова та Підвисоцького, у якого надзвичайно гармонійно поєднувалися як чудові сторони розумового, так і не менш чудові якості морального таланту.

**Ключові слова:** Тарасевич Л.О., педагог, організатор охорони здоров'я, лікар

**Key words:** L.O. Tarasevich, teacher, health care organizer, doctor

УДК 616.857: [616.831-073.432.19:616.711.1-073.7]

**КОНЦЕПЦІЯ ЦЕРЕБРАЛЬНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ПРИ  
ХРОНІЧНІЙ ІШЕМІЇ МОЗКУВ ЯКОСТІ ПІДҐРУНТЯ ДЛЯ  
РОЗРОБКИ ПАТОГЕНЕТИЧНО ОБҐРУНТОВАНОЇ  
ФАРМАКОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ**

**THE CONCEPT OF CEREBRAL RESISTANCE IN CHRONIC  
BRAIN ISCHEMIA AS A BACKGROUND FOR  
PATHOGENETICAL PHARMACOLOGICAL CORRECTION  
PERFORMING**

**Вастьянов Р. С., Миронов О. О.**

*Одеський національний медичний університет*

В сучасних умовах постійно збільшується поширеність та захворюваність цереброваскулярної патології, особливо хронічних прогресуючих форм. При цьому багато проявів цереброваскулярної патології досить рано формують клінічні синдроми, які додатково призводять до соціально-побутової дезадаптації, інвалідизації та ін. Гостре порушення мозкового кровообігу є другою за поширеністю причиною смерті після ішемічної хвороби серця і основною причиною інвалідності у світі. Згідно з офіційною статистикою, в



<i>Вастьянов Р. С.</i> ЕПЛЕПСІЯ ТА ДЕПРЕСІЯ: ЩО Є ОСНОВНИМ ПАТОЛОГІЧНИМ СТАНОМ, А ЩО – СУПУТНИМ? .....	43
<i>Вастьянов Р. С., Гуркалова І. П., Кузьменко І. А.</i> Л. О. ТАРАСЕВИЧ – ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ, ОРГАНІЗАТОР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (до 155-річчя від дня народження) .....	47
<i>Вастьянов Р. С., Миронов О. О.</i> КОНЦЕПЦІЯ ЦЕРЕБРАЛЬНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ПРИ ХРОНІЧНІЙ ШЕМІЇ МОЗКУВ ЯКОСТІ ПІДґРУНТЯ ДЛЯ РОЗРОБКИ ПАТОГЕНЕТИЧНО ОБҐРУНТОВАНОЇ ФАРМАКОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ .....	50
<i>Войченко Я. С., Родинський О. Г.</i> ОЦІНКА ВИПАДКІВ АГРЕСИВНОСТІ У ЩУРІВ РІЗНОГО ВІКУ ПРИ АНТИОКСИДАНТНО-ПРООКСИДАНТНИХ ЗМІНАХ ЗА УМОВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ГІПЕРТИРОКСИНЕМІЇ .....	53
<i>Волохова Г. О., Стоянов О. М.</i> ВПЛИВ СУМІСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СОЛКОСЕРИЛУ ТА КЕТАМІНУ НА СУДОМНІ РЕАКЦІЇ У ТВАРИН ПІСЛЯ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ .....	55
<i>Гоженко А. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕТІОЛОГІЇ ТА ПАТОГЕНЕЗУ КОМОРБІДНОЇ ПАТОЛОГІЇ .....	56
<i>Гоженко А. В., Руснак С. В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ .....	58
<i>Гудима А. А., Гук Р. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ АКТИВНОСТІ ПРОЦЕСІВ ЛІПІДНОЇ ПЕРОКСИДАЦІЇ У ВНУТРІШНІХ ОРГАНАХ ЩУРІВ РІЗНОЇ СТАТІ .....	60
<i>Гуцулюк В. Г., Савицький І. В.</i> ГОСТРОФАЗОВІ ПОКАЗНИКИ СИСТЕМНОГО ЗАПАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПАТОГЕНЕЗІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПЕРИТОНІТУ .....	62